

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.

Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica —

Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.

Ne frankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega značaja stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 62

Sreda, 8. avgusta 1934

Leto IX

Naglo se vrti kolo časa

Se pred dvemi, tremi leti je bil fašizem fata morgana, ki jo je kapitalizem predočeval po svojem časopisju naivnemu popotniku človeštva kot zarjo nove zlate dobe. Marsikdo se je lovil na te limanice v svoji nerazsodnosti, marsikdo v svojem obupu. Mnogo pa jih je bilo, ki so se v svojem pohlepu po oblasti kot služitelji fašistične diktature prijetno senčili v nje oblasti in uživali nje milost v obliki privilegijev, obenem demagoško napovedovalo veliko socialno dobo. Prepovedovali so svobodo politike, mišljenja, odvzeli državljanom vse pravice in z najstrožimi kaznimi zagrozili onemu, ki bi zahteval demokracijo in svobodo. Vse strune so napeli in še napenjajo, da bi zamorili vsakršno svobodno mnenje, predvsem o krivicah, ki jih dela kapitalizem narodom. Narodi bi morali molčati o socialnih pravicah in krivicah.

Ta namen je imel fašizem. Dokler je bil na pohodu in so narodi močali, je fašistična frazeologija učinkovala.

Toda
vrč socialnega potopljenja se je razbil,

ker se socialne razmere niso izboljšavale, pač pa poslapševale.

Poglejmo danes nekoliko po tem fašističnem raju. V Nemčijo, kjer je umrl predsednik republike in je po silnih razočaranjih nedvomno nad 80 odstotkov prebivalstva v protifašističnem taboru. Italija je pred gospodarskim polomom. Kdo ve, kako se bo izmotala iz krize brez naroda. V Avstriji smo imeli že drugi puč. Puči v Nemčiji, v Avstriji in upori v Italiji, kjer tudi niso brez njih, pa razkrajajo in razkrajajo države v gospodarski in miselnosti notranjosti. Ker

fašizem ne more dati narodom ničesar, kar potrebujejo

danes v razvitem kapitalističnem družabnem redu, se narodi po prekasnem spoznanju obračajo od fašizma in iščejo novih poti. Zato nastopa po prav kratkem slovesu fašističnih režimov sto in sto novih idej, iniciativ, ki vse zahtevajo hote ali nehote, vede ali notorično boljše socialno družbo, pravičnejši režim.

Prvi udarec fašizma je veljal socialnim demokratom, to je demokraciji in marksizmu. Udarec je bil močan. Najprej Mussolini, potem Hitler in Dollfuss so zmagoslavno peli zahvalno pesem, ki jo je intoniral tudi Vatikan, zmagi nad marksizmom in demokracijo. Vsi so povdarjali, da da mora biti avtoritarna oblast voditeljica narodov. Danes pa vidimo, da se ta avtoritarna oblast, ki ne izhaja iz svobodnih narodov krha, močno krha ter postaja podobna morskemu svetilniku, okoli katerega butajo morski valovi, dokler ga odplavijo. Svetilnik lahko sveti, morje misli in idej ga pa ne posluša, ker so njega interesi varnejši, kakor interesi otoplega svetilnika.

Morje narodov ima svoje življenje. In če to morje nima prav nič drugega v sebi kakor voljo do življenja, ga otopeli svetilnik na visoki skali ne bo prav nič vznemirjal, da živi svoje, prav svoje naravno življenje, ki zrcali v skupnih družabnih interesih. Človek hoče živeti poleg človeka in s človekom; tega hotenja mu ne more nihče prepovedati. Dogodki v fašističnih režimih, ki ga že smešijo, pa dokazujejo, da to hotenje živi, da živi v človeštvu socialni čut, čut svobode.

Svareč opomin ob izbruhu vojne v Parizu

Ob 20-letnici umora s. Jeana Jaurès

Spričo objave pričetka svetovne vojne je šovinistični mladenič nacionalist utrselil v Parizu navidnejšega prestavnika francoskega in mednarodnega socializma, poslanca Jeana Jaurès. Zgodilo se je to 31. julija 1934.

Jean Jaurès je bil najodločnejši socialistični predstavnik boja proti vojni in je nastopal v francoskem parlamentu ognjevito proti vojni in za mednarodni sporazum. Spomin na tega junaka v boju za mir in socializem je nam vsem svet.

Jean Jaurès je vstopil v socialistično gibanje kot zrel mož. Privedla ga je v naše vrste znanost, študiral je zgodovino in filozofijo ter spisal o teh strokah mnogo duhovitih razprav. Njegovo najpomembnejše delo v francoščini je zgodovinska in sociološka enciklopedija socializma.

Proučeval je veliko meščansko revolucijo proti koncu osemnajstega stoletja ter se navzel idejne strani te revolucije. Svoboda, enakopravnost in bratstvo za vse narode in za vsakega posameznika. Te ideje so bile ideološka podlaga meščanske revolucije proti plemstvu. Zal se ideje niso uresničile. Razred, ki je zagospodoval družbi po zaključenem boju proti plemstvu, se ni oziral na ideje, za katere so se lačne množice borile proti plemstvu, ki so bile vodilne misli revolucije. Meščansko-delodajalski razred je organiziral novo družbo čisto po svojih razrednih potrebah.

Ideje velike revolucije pa niso mrtve. Razširile so se po Franciji in drugod.

Duh Jaurès pa je bil v tem oziru najjasnejši. On je ostro bičal meščansko falzificiranje teh velikih idej.

Zapustil je šolsko sobo ter se sam lotil praktičnega boja za uresničenje socialne pravice ter mednarodne enakosti in svobode. Po njegovem mnenju je socializem prevzel nalogo, da konec osemnajstega stoletja pričetno revolucijo, ki jo je buržuazija izdala, nadaljuje in dovrši v prid siromašnemu delovnemu narodu. Naloga socializma je, da izvojuje blagostanje in medčloveško bratstvo.

Ko se je Jaurès pojavil v politiki, se je takoj uveljavil v javnem življenju. Takoj je bil največji in najboljši govornik v francoskem parlamentu, najplivnejši francoski novinar.

V socialističnih vrstah si je takoj osvojil vodilno mesto. In ko se mu je posrečilo, da je združil razcepljene socialistične sekte v Franciji v enoto in ustvaril mogočno politično stranko iz njih, ni dobil Jaurès velik vpliv le v francoskem parlamentu, marveč tudi v socialistični internacionali.

Vse to pa je, čeprav je danes prepovedano pravo ime,

demokracija in marksizem, občestvo človeške družbe. Ta čut postaja prav v avtoritarnih razmerah živ, bolj živ in žilav kakor je bil.

Delavstvo morajo pojavi veseliti, ker se je izkazalo, da je fašizem sicer hud tur na človeški družbi, da pa je njegova bitnost jako kratka.

Jaurès je bil mož novih idej in novih metod v domačem in mednarodnem socialističnem boju

Njegove ideje se potrjujejo v marsičem šele danes, ko se je izkazalo, kako tradicionalno socialistično taktiko nasprotniki izigravajo, ker se je premalo ozirala na praktično življenje.

Od Jaurès izhajajo predlogi za organizacijo miru med narodi na podlagi arbitraže, takoimenovanega razsojanja vseh sporov. Splošen sovražnik človeštva je ona država, ki se ne pokorava razsodbi. Preroški um Jaurès je jasno videl poti, na katere človeštvo končno mora priti.

Internacionala je isto kakor moja domovina.

Moj narod, je rekel, je svoboden in organiziran v svobodno skupnost. Tudi vsi drugi narodi naj bodo svobodni in popolnoma enaki mojemu. Svobodni in medseboj enaki narodi se zedinijo v miroljubno skupnost, da drug za drugega delajo, da menjavajo med seboj um in materialne dobrine, da vzajemno jamčijo drugi drugemu za varnost pred napadalci in eksploatorji. Taka mednarodna skupnost je prepotrebna vsem narodom. To je internacionala. Prav zato, ker ljubim svoj narod in ker želim, da oni žive v večnem miru in svobodi, sem internacionalist. Zahtevam svobodno organizacijo človeštva v varstvo miru in svobode. Mnogo patriotizma izdaja internacionalo, mnogo internacionalizma izdaja domovino, je rekel Jaurès.

Leta 1914. so se jeli kupičiti nad Evropo črni oblaki vojne. Junak Jaurès je dan za dnem pisal članke v socialistične liste proti vojni in vojni nevarnosti. V francoskem parlamentu je ostro napadal vse politične, gospodarske in vojaške priprave raznih vlad po svetu, ki so nedvomno vodile v vojno. Kljub katastrofi, ki je nastopila, je v bazeljski cerkvi, kjer se je vršil mednarodni socialistični kongres, ostro obsodil povzročitelje vojne ter nato odšel v Parizu v zunanje ministrstvo, da praktično zahteva ohranitev miru.

Prvi vojak pa, ki je padel v vojni za mir, je bil Jean Jaurès.

S tem zgodovina Jaurès še ni bila zaključena. Zaključena je bila s koncem svetovne vojne. Po vojni je francoski parlament proglasil Jaurès za nesmrtnika in prenesel njegovo truplo v Panteon.

Prenos Jaurès v Panteon je največja svetovna demonstracija za mir med narodi, ki nalaga svetovnemu proletarijatu in vsem človekoljubnim plastem narodov, da nadaljujejo boj za mir do njega uresničitve.

Mir pa je mogoče le v svobodi, enakosti in bratstvu.

Ofenziva proti Balkanu

Nova avstrijska politika

Nova avstrijska vlada pričinja ofenzivo proti Balkanu. Namesto, da bi iskala prijateljskih odnošajev, skuša te odnošaje poostriiti. V svojem interesu tega ne more delati, ker je v prevelikih škripcih. Kaže pa, da jo z novo politiko inspirira — Italija.

Italijanski fašizem v razkroju

Odlični fašisti izgnani na Liparske otoke. — Udušena revolta

Ze več časa se opazuje, da vladajo v italijanski fašistični stranki huda nasprotstva.

Kakor pred kratkem v Nemčije so tudi v Italiji pričeli s »čiščenjem«. V Bologni, kjer je bila opozicija najmočnejša, so dne 6. t. m. nenadoma aretirali fašističnega tajnika Arpinatija, ki je veljal za intimnega sodelavca Mussolinija. Arpinati je bil takoj obsojen na petletno prežnanstvo na Liparske otoke.

Skupina 20 odličnih fašistov se je izjavila solidarnim z Arpinatijem. Vsi so bili izključeni iz fašistične stranke in jih je doletela enaka usoda kakor Arpinatija.

Krog nezadovoljnejšev je velik in je bilo baje aretiranih že nad 350 fašistov. Aretacije pa se še vedno nadaljujejo.

Aretiranci so obdolženi, da so pripravljali upor proti vrhovnemu voditelju.

Zanimivo je, da so v afero zapleteni sami odlični predstavniki fašizma in najožji sodelavci Mussolinija, ki so mu pomagali na krmilo.

Tudi italijanski fašizem je torej v razkroju. Trenotno je sicer udušil opozicijo, kar pa se mu kmalu ne bo več posrečilo.

Avstrijsko delavstvo za obratne zaupnike

Zaupniški sistem za boj proti diktaturi

Ustreljeni kancler dr. Dollfuss je v Avstriji razveljavil zakon o obratnih zaupnikih. Obratni zaupniki so bili odpravljani pravzaprav že ob pofašistenju delavskih organizacij. Zato noben zaveden delavec usiljenih »zaupnikov« ni smatral za svoje zaupnike. Zaupniki pod kontrolo režima in podjetnikov, brez svoje organizacije in prava do stavke so brez pomena.

Zaupniki delavskega gibanja priporočajo delavstvu, da kljub vsemu temu voli svobodne zaupnike. Ti zaupniki bodo nadomestovali uničene svobodne strokovne organizacije ter vodili namesto njih boj za izboljšanje med in delovnih pogojev. Ta zaupniški sistem ima obenem nalogo, da delavstva in nameščence usposobi za boj proti fašistični diktaturi v svrhu izvojevanja svobode za strokovne organizacije in pravice do mezdnih bojev v odločilni bitki.

Po tej poti naj se proletarijat pripravlja na bližnjo neizogibno borbo, v kateri bo milijone delavcev na eni, stotisoč nasprotnikov na drugi strani.

Mussolini za 40 urni delovni teden

Predsednik italijanske vlade, Mussolini, je objavil članek v angleškem »Sondy Chronicle«, v katerem se odločno zavzema za uvedbo 40 urnega delovnega tedna. Mussolini povdarja, da je bil italijanski delegat edini od vseh kapitalističnih predstavnikov za reformo sedanjega delovnega časa. Po Mussolinijevem mnenju bodo vse države, med njimi tudi Velika Britanija, prisiljene, da po zgledu Zedinjenih držav ameriških, uvedejo 40 urni delovni teden.

Širite naš list!

Zaščita obrtnikov

Zaščito denarnih zavodov in kmetov že imamo. Vlada pripravlja sedaj načrt naredb o razdolžitvi obrtnikov. Zaščito zahtevajo namreč najrazličnejši stanovi, ker pritisak nanje posledice krize. Družba, to je, država mora štiti vse državljane, torej tudi obrtnike. Iz poročila na sestanku v Ljubljani dne 6. t. m. je razvidno, da imamo v banovini 20.000 obrtnikov. Od teh je zadolženih 5251 in pride povprečno na enega zadolženca 21.271 Din dolga. Po naredbi bo odloženo plačilo dolgov za štiri leta. V štirih letih mora biti dolg plačan. Glavne določbe načrta o razdolžitvi obrtnikov zahtevajo, da je prosilec za odlog aktiven in da nudi 100-odstotno izplačilo ob 6 odstotnih obrestih. Dolžnik mora plačati po zaprosilu v treh mesecih 20% dolga, naslednje leto 35% in zadnje leto 45%. Če obroka ne plača, izgubi pravico do olajšave.

Olajšava se tiče po besedi dobre četrtine obrtnikov, če bi odgovarjale njih gospodarske razmere določbam naredb. To pa sigurno ne velja pri polovici obrtnikov, tako, da utegne imeti to ugodnost le kaka osmina obrtnikov. Obrtniki ne trpe toliko na pomanjkanju obratnega kapitala, kakor na pomanjkanju naročil, ker ljudje nimajo sredstev, da bi naročili obrtniške izdelke. Le deloma ostajajo naročniki tudi dolžni.

Obrtnikom je potrebno produktivno združništvo, ki naj bi ga država podpirala, ne le s krediti, ampak z določbami za povzdigo domače produktivnosti, ki jo ubija tuja industrija. Ta problem, če ni že prepozno, bi imel več pomena, ker bi vodil našega obrtnika k združni veleprodukciji. To velja skoraj za vse obrtniške panoge.

Nam vsem je znano, v kakšnih mizernih razmerah živi danes domala vse obrtnišvo. Skokoma se proletarizira, ker se razvija velekapitalistična produkcija. Rešiti obrtnika iz te kalamitete ne more nihče brez temeljite izpremembe reforme produkcije.

Zato, edino zato trdimo mi, da spada mali obrtnik v delavski razred ter da je njegovo mesto le v socialističnem delavskem gibanju, kjer se zastopa načelo socializacije produkcije in imovine, v kolikor koristi splošnosti.

Avstrijski fašisti beže v Jugoslavijo

V Jugoslavijo je pribežalo že okoli 1800 avstrijskih fašistov. Oblasti so jim določile tri koncentracijska taborišča, in sicer v Varaždinu, Bjelovaru in Pozežu.

Voditelji beguncev se potezajo pri nemških konzulatih, da bi se jim dovolila naselitev v Nemčiji.

Begunci iz Avstrije pa še vedno prihajajo v Maribor kar v celih skupinah, odkoder jih dnevno odpravljajo v zgoraj omenjena taborišča.

Fone Maček:

Slučaj Kumberger

Litanijam je vsa cerkev, napolnjena predvsem z ženskim svetom, z nekim zamaknjanim zanosom odpevala. Plak je bil obläten in opljuvan, a nihče ni na to pazil, kadar je pred oltarjem zvončkljal zvonček, je vse kakor na povelje padlo na kolena. Ljudje so venomer prihajali in odhajali in blagoslovljena voda v kamenitem kropivniku pri vratih, v katero je sleherni pomakal svojo roko, s katero se je prekrizal, ne glede ali je čista ali umazana, je bila od tega neprestanega pomakanja popolnoma kalna. Tu in tam si je kaka pobožna žena napolnila v kropivniku tudi steklenico z blagoslovljeno vodo, ki ji je gotovo pripisovala čudodelno moč, da jo ponese domov za uporabo pri raznih boleznih.

Ljudje, ki so polnili cerkev in od srca prepevali stare Marijine pesmi, ki jih je menda toliko kakor zvezd na nebu, so pripadali najrazličnejšim družabnim slojem; bili so berači, bajtarji, rudarji in drugi delavci, kmetje, vseh vrst obrtniki, meščani in inteligenca,

Avstrijski kancler in delavstvo

Neizpremenjena politika — sporazum z delavstvom

Avstrijski kancler dr. Schuschnigg je kategorično naglasil, da se politika umorjenega kanclerja dr. Dollfusa ne bo niti za pičico izpremenila. Novi kancler obišče te dni tudi Mussolinija v Rimu, kateremu sigurno ne bo dal ukora, marveč se bo posvetoval z njim, kako bi najlažje izvršil v Avstriji južnjaško politiko. Avstrijski listi pa obenem napovedujejo, da bo novi kancler skušal doseči sporazum z delavstvom, kar je bila baje tudi želja pokojnega kanclerja. Listi priznavajo, da je delavstvo v državi konkretna sila, ki ni uničevala države ter se je upiralo značajno zapeljivim fašističnim vabam. Novi kancler želi utrditi notranji mir delavstvo bo kmalu spoznalo v njem velikodušnega voditelja.

Čudno se glasi ta pesem. Kancler pojde k Mussoliniju, da utrdi v njim prijateljstvo. Delavstvu pa obljublja vpoštevanje in ga vabi k sodelovanju. Tako je govoril tudi Mussolini, to je govoril Hitler. In kaj ima delavstvo od tega? Brez pravic in z »nagobčnikom« na ustih bega po cestah in ulicah v največji bedi. Če črhne besedico, mu pomoli pod nos puško ali ga vrže v ječo.

Kolo razvoja v Nemčiji se naglo suče

Hitler »upravnik« Nemčije

Hitler je postal v zmislu protiustavnega zakona diktator Nemčije. Nazival se ne bo predsednik, ampak le »voditelj«. Odložiti je moral tudi predsedstvo fašistične stranke. Njegov namestnik v vladi je vojni minister Blomberg, predsedstvo stranke bo pa vodil podpredsednik Hess, kar dokazuje, da Hitler mora deliti svojo oblast z generali, ki mu ne zaupajo ali ne marajo, da bi bil Hitler neomejen zapovednik vojske.

Hindenburgova oporoka

Pokojni predsednik Hindenburg je baje očrtal svojo politično oporoko v nekem osebnem opisu. Naravno je, da Hindenburg izjavlja tam, da se monarhija edino primerna režimska ustanova za Nemčijo ter priporoča, da se o tem vprašanju izvede plebiscit.

Hitler izvede plebiscit

Hitler pa ne mara dati »absolutizma« iz rok. Nezakonito je sicer postal s sklepom vlade, ko se je prodal vojski, »voditelj«. Vendar mora dati temu nasilju od strani generalov »moralno« zaslonbo s plebiscitom, ki se bo izvršil dne 19. avgusta t. l. Plebiscitni volilci bodo s svojim glasovanjem samo potrdili ali pa zanikali, če se strinjajo z zakonom, s katerim je bil Hitler imenovan za »absolutističnega« voditelja. Volilna glasovanja v Nemčiji že poznamo in malo verujemo, da bi se Nemci uprli s protestom tej najnovejši farsli.

profesorji in višji državni uradniki. Se celo aristokracija, raztresena po dolenskih gradovih, je prihajala sem gor, ne toliko radi molitve, kakor radi turizma in zabave. Večino romarskega sveta je tvorilo siromaštvo, ki je prihajalo res iz pobožnosti, v nadi, da si na tem posvečenem kraju izprošijo pri Bogu od njegovih vplivnih svetnikov olajšanja v težkem življenju. Takale romanja so že od nekdaj veljala kot nekak obliž na boleča mesta socialne krivice, da se nje zavest ni razširila v splošno epidemijo in kot produšnik za ljudsko jezo, kadar je grozila razgnati družabno stavbo. Zgodilo se je pa tudi, da so ravno takale romanja in proščenja nastala izhodišče velikih socialnih požarov, ko so blagoslovljeni čari izgubili pred ljudsko maso svojo moč in njihovi čuvarji svoj mistični ugled.

Drugi večji del romarjev je tvoril mlajši podeželski svet, ki je prišel sem gor ne toliko iz pobožnosti, kolikor v lovu za pustolovščinami. Kmečki mladini je včasih še težje se ljubezensko izživeti kakor mestni, ki lažje najde nešteto prilik in skrivališč za svoje stanke. Na vasi se pa koj opazi vsako intimnejše razmerje, ki se strogo nad-

Teško je torej sklepati iz doslej znanih dejstev, da bo novi kancler izpremenil politiko napram delavstvu. Če bi kancler imel ta namen, bi reaktiviral avstrijsko ustavo, vrnil narodu politične pravice, organizacije in vse drugo, kar je delavstvu nasilno vzel prejšnji režim. Tega namena tudi novi kancler nima. Zato so vse objube in vsa namigavanja politično propagandističnega pomena v interesu režima. Zakaj, kdor si hoče pridobiti zaupanje, mora predvsem popraviti krivice. In če bi kancler tu tudi hotel, ne more nikdar popraviti vseh krivic, ki je storil režim posameznim sodrugom, že mrtvim in drugim. Ne more popraviti škode občinam, organizacijam itd. Toda tega tudi ne namerava.

Novi kancler vabi delavstvo.

Naj vrne svoboščine, naj popravi storjene krivice, potem bomo šele lahko govorili, da so njegove besede iskrene in časopisna propaganda utemeljena.

Dokler tega na stori, mu delavstvo ne more zaupati.

Papen se klanja Hitlerju

Ob mrtvaškem odru predsednika Hindenburga v Neudecku se je zopet oglašil baron Papen. Tam je izjavil možakar, da je Adolf Hitler najbolje razumel duha Hindenburgovega ter bo kot čuvar najplemenitejše tradicije in zgodovine nadaljeval delo njegovo. (Grof Papen s tem izrecno potrjuje, da bo Hitler deloval po intencijah nemške aristokracije in kapitala, to je za monarhizem in kapitalistično diktaturo, v katerih službi je tudi vojska s svojimi generali. Op. ur.)

Avstrijska vlada in Papen

V Avstriji niso bili zadovoljni, da je Hitler imenoval grofa Papena za nemškega poslanika na Dunaju. Papen je pa katoliški mož, zato avstrijska vlada imenovanju vendarle ne bo ugovarjala, čeprav ima povod ugovoru, ker so oblasti ob preiskavah pri avstrijskih fašistih našle izvirna Papenova pisma in je s tem dokazano, da je bil Papen v zvezi s fašisti v Avstriji.

Negotovost v Nemčiji

Nadaljnji razvoj v Nemčiji je uganaka. Inozemsko časopisje presoja položaj jako pesimistično. Razlogov za tako sodbo je več. Udarček po napadalnih oddelkih je zbudil med napadalnimi oddelki, ki so bili dne 1. avgusta deloma reaktivirani, in med fašistično stranko, nezaupanje. Propagandistična zborovanja in manifestacije so popolnoma ponehale. To gibanje pa je bila

zoruje in po svoje razlaga. Zato se dekleta, ki se boje da ne bi vas začela dvomiti v njih deviško čast in mlade vdove, ki se boje za svoj ugled, domeni s svojimi ljubčki na kako oddaljenejši romanje, kjer jim ne bodo znani obrazi vedno za petami. Pa tudi fantje upajo na takih krajih brez moralne škode zadovoljiti svojo moško podjetnost. Kar je ljubljancem Rožnik, Bled in Gorenjske planine, kar so evropskim bogatašem Benetke, Svica, Nica in Ostende, to je našim dolenskim Posavecem Kum, Sveta Planina, Smihel in Zaplate: pobeg iz enoličnosti težkega življenja, oddih in izživetje. Ze pred mnogimi stoletji je nek pater vzkliknil: če bi mogel zbrati v križarsko vojsko vsaj one, ki so bili v naših svetliščih spočeti, bi z lahkoto pognal Turke iz Svete dežele. Danes imamo več bučnih procesij in sladostrastnih svečanosti v čast Artemidi, Saturnu in Bahu v gajih starogrških templjev v Delih in drugod, nimamo več mistično poltnih saturnalijskih, imamo pa še vedno naša romanja in cerkvena proščenja. Oblike bogoslužja so se spremenile, človeški rod je pa ostal isti, s istimi vrlinami, napakami in strastmi.

najjača moralna opora fašizma. Razen tega nesoglasja je v Nemčiji še vedno deset do petnajst milijonov socialnih demokratov in komunistov, nekaj milijonov meščanskih opozicijskih nezadovoljnih, kar znači 80 odstotkov doraslih Nemcev. Te ljudi je strahoval doslej sovinstični fašizem s puškami in strojnimi. Obenem se pojavlja še hujski sovražnik. Ta sovražnik je gospodarska kriza. Predznak je kruh na nakaznice. Ali Nemčijo bojkotira inozemstvo, kar pomeni, da ni več daleč doba, ko se nemško gospodarstvo zopet v velikem delu ustavi, čemur mora slediti nepremagljiva socialna beda. Vojna industrija, ki se je razmeroma dvignila in že popušča, ne more rešiti nemškega fašizma pred polomom in grozečo socialno bedo.

Morda se Nemčija zaveda svojega položaja ali pa tudi ne? Gospodarska diktatura, ki jo je Hitler poveril guvernerju narodne banke drju Schachtu, nam ne daje najboljših nad, ker je dr. Schacht eden najbolj obskurnih kapitalistov.

Vprašanje je, kdaj se bo nezadovoljnost tako pomnožila in povečala, da se bo uprla političnim in socialnim krivicam.

Morda se bo že pri plebiscitnem glasovanju izrazila nezadovoljnost, kakor bo težko. Glasovati ne bo smel nihče proti vladnemu zakonu, ker bi bil sicer veleizdajalec, ki se upira zakonu, ki ga je izdal »voditelj«, absolutni gospodar Nemčije. Mogoča je le večja ali manjša udeležba pri plebiscitu, kar pa ni javna demonstracija, ki bi v sedanjih razmerah edino nekaj zalegla.

Usoda Nemčije je v rokah nemškega naroda. Sam se mora pobrigati, kako bo plaval ali vtobil v kulturni in socialni bedi.

„Svoje zakone si delamo sami!“

V deželi klerikalnega fašizma

Ta dogodek nam dokazuje, da se avstrijski fašizem ne razločuje od nemškega.

Sodrug dr. Karl Renner je dobil dovoljenje, da sme bivati pri svoji rodbini v Glognitzu. Naenkrat ga tamkajšnji heimver aretirajo. Ko je Renner temu ugovarjal, da ni zakonite podlage, mu odgovori voditelj heimverov: »Kar se vam na Dunaju zagotovili, nas nič ne briga! Mi si svoje zakone delamo sami!« O nasilstvu hajmvera je zvedel tudi okrajni glavar, pa je rekel dobri možiček: »Tu se pač ne da ničesar napraviti!« Šele ko je varnostni direktor spodnjeavstrijski interveniral, so Rennerja pustili na svobodo.

Volitve v Angliji maja 1935

Angleška delavska stranka se pridno pripravlja na volitve v državni zbor. Kakor poročajo listi je vlada sklenila, da se bodo volitve vršile prihodnje leto meseca maja.

Ko so bile litanije končane in je župnik ob velikih asistenci sosednje duhovščine, v zlato vezanem ornatu podelil iz zlata in z dragocenim kamenjem posejano monštranco svoj blagoslov, se je z disetičim kadilom napolnjena cerkev začela prazniti. Meznar, ki je prej ves čas zvončkljal po cerkvi s svojim nabiralnikom in pobiral milé darove, je ugasil na oltarju sveče in pustil goriti samo dve, katerih trepetajoči plamenčki so se s plamenčkom večne luči zaman prizadevali da bi pregnali temo iz kotov. V cerkvi je zavladal mistični polmrak. Sence lešenih svetnikov so se skrivnostno gibale po stenah. Po klopih so si verniki tu in tam prizgali lastne sveče, da so mogli čitati iz svojih molitvenikov. Tudi organist, ki je zaključil večerno opravilo z veselo poskočnico, je zaprl svoje mehove in je odhitel v meznarijo da se okrepča za prihodnji dan. Mnogo ljudi zlasti ženskega sveta, je ostalo kar v cerkvi in se je pripravljalo kako bi najznosneje prebili noč. Poiskali so si koticke ob stenah, na katere so se naslonili s hrbtmi in so med tiho molitvijo počeli dremati.

(Dalej prihodnjic.)

Če si z naročnino v zastanku, jo poravnaj takoj! Pomisli, da se morajo delavski listi vzdrževati izključno z lastnimi sredstvi. ---

Doma in po svetu

Se že svita. »Pohod« je priobčil uvodnik izpod peresa g. Sancina, v katerem podčrtava uvodničar ta-le stavek: »Vsaka diktatura izziva revolucijo.« Na zgledih Nemčije in Avstrije dokazuje, kam vodi diktatura in izraža željo, da bi nam taka težka preizkušnja ostala prihranjena. — Počasi prihaja spoznanje, da je treba dati ljudstvu popolno svobodo odločanja in odpravi vse, kar to svobodo omejuje. Če se »Pohod« odreče fašističnemu načelu diktature, si bo moral staviti resno vprašanje, ali je njegov nadaljni obstoj sploh še potreben?

Zakonski in nezakonski otroci enakopravni. Nezakonski otroci so bili dolga stoletja prezirani, dasi imajo moralno pravico do enakopravnosti zakonskimi. Danes že priznava 26 dežel to enakopravnost.

Po prvih obsodbah na Dunaju. Dne 31. m. m. sta bila obešena na Dunaju glavna »sokrivca« umora kanclerja dr. Dollfussa Planetta in Holzweber. Holzweber je povedal, da je njegov oddelek pustil na cedilu določeni vodja, zato je prevzel sam vodstvo, ne da bi vedel, kaj naj se pravzaprav zgodi. Ustrelil je kanclerja Planetta, ki je pri zaslišavanju končno izjavil, da ni zavratni morilec, da je kanclerja ustrelil nehote. Zivel bom samo še nekaj ur. Tik pred usmrtitvijo sta oba izjavila, da umreta za Nemčijo in vzkliknila »Heil Hitler!« Sodišče je priporočilo sicer pomilostitev, toda predsednik Miklas je pomilostitev odklonil.

Rintelen še ni umrl. Avstrijski poslanik Rintelen v Rimu je bil določen za fašističnega kanclerja, če se puč posreči. Avstrijski režim ga je zaprl. Objavil je že dvakrat njegovo smrt, vendar še živi. Zagonetno pa je, kako se je mogel z revolverjem obstreliti, ker jetnikom ne dajejo revolverjev v ječo. Povest je precej podobna bajki. Bolj verjetno bi bilo, da mu je kdo drugi hotel pomagati na drugi svet, pa je preslabo zadel.

Baronu Papenu ne zaupa nihče. Pápen je postal nemški poslanik na Dunaju. S tem se je moža iznebil Hitler. Imenovanje pa ni všeč ne Mussoliniju, ne Vatikanu in celo avstrijski škofje so mu nasproti in bodo skušali vplivati, da se imenovanje katoliškega moža prekliče.

Primanikljaj italijanskih železnic, ki znaša 800 milijonov lir, namerava italijanska vlada pokriti s tem, da prevzame vsa prometna avtomobilska in avtobuska podjetja, ki je odpravljajo privatne družbe. Verjetno pa ni, da bi z dohodki teh izravnali izgubo pri železnicah.

Slovenski javnosti!

Iskrene simpatije, ki jih je naša javnost pokazala vendarjem v revirjih TPD za časa njihove gladovne stávke, so našemu rudarskemu delavstvu dale upravičenega upanja, da bodo v svoji veliki stiski; deležni tudi skromne dejanske podpore pri onih slojih, ki z razumevanjem spremljajo njihovo veliko borbo. Ta borba se dolgo ni končala; slovenskim rudarjem so brez dvoma namenjene še ure težjih preizkušenj, kakor so jih prebili doslej. V takšnih razmerah je dolžnost nas vseh, da mislimo v prvi vrsti na rešitev rudarske mladine, ki je naložen v trpljenje najtežji krizi. Rešitev mladine, ki jo doma čaka samo brezupna negotovost, pa je samo v tem, da ji kjerkoli pomagamo do človeka in krutosti. Zato se okcijski odbor vnoč obrača na vse trgovce in obrtnike ter na vse zasebnike, ki potrebujejo vajenca (valjenko) v svojih obratih ali delavca (delavko) v svoji hiši s prošnjo, da ga vyzamejo iz trpečih, pa vzorno poštenih rudarskih rodbin in na ta način vsaj malo pripomorejo do olajšanja bede v revirjih. V vseh primerih posreduje Akcijski odbor za pomoč gladujočim rudarjem, Ljubljana, Wolfova ulica 1. Akcijski odbor.

Kaj sedaj v Avstriji?

Premaganje brezumnih protimarksističnih predsodkov

V februarju se socialističnih bojev fašisti niso udeležili. Tako je kancler dr. Dollfuss delavstvo lahko premagal.

V juliju so se borili fašisti, tedaj se bojev velika večina delavcev ni udeležila, ker se ni moglo boriti za fašiste, ki so v Nemčiji pobijali delavce. Avstrofašizem je premagal sedaj fašiste.

Diktatura duhovništva, legitimistov in hajmverov bi se premagala, če bi se mogli zvezati rdeči in rjavi.

Pred vojno je bila časih mogoča zveza proti klerikalizmu, fevdalizmu in habsburgovstvu.

Po vojni so se pa razredna nasprotstva tako zaostri, da zveza ni več mogoča. Sovražstvo proti delavstvu je pri nacionalcih, malomeščanih in kmetih preveliko.

Potem velenenci in kmetijci so pod vplivom dogodkov v Nemčiji postali fašisti. S tem so postali še hujski nasprotniki delavstva kakor režim sam. Tu je pač sodelovanje nemogoče.

V tem nasprotstvu ima avstrijski fašizem svojo moč. Vreči bi ga bilo mogoče le, če se premostijo ta nasprotstva.

Dogodki zadnjih dni kažejo, da se to izpremeni. Hitler je svoje zveste pristaje v Avstriji izdal.

Ko so se avstrijski fašisti krvavo borili proti klerofašizmu, je Hitler ponudil avstrijskemu režimu mir in prijateljstvo, odstavil deželnega poveljnika Habichta in odpoklical nemškega poslanika z Dunaja, ker se je zavzemal za avstrijske fašiste. Poslal je že 30. julija na Dunaj Papena, da sklene pomirjenje z avstrijskim režimom, ki je moril njegove pristaje. Avstrija je celo stavila pogoje, pod katerimi odobri Papenovo imenovanje.

Hitler je molčal k prelomu besede, ki jo je dala vavstrijska vlada fašistom, da jih pusti oditi v Nemčijo in rajši prepustil somišljenike avstrijskim krvnikom, čeprav so pri tem dali častniško častno besedo minister Schuschnigg, Fey in Neustädter-Stürmer. Emigrante v Nemčiji, ki so hoteli oditi na pomoč, je Hitler razorožil in zaprl.

V veri in zaupanju do Hitlerja je šlo tisoče mladih mož v smrtno borbo. Voditelji so obljubovali Hitlerjevo pomoč. Toda v krvnem boju jih je Hitler zapustil!

Ali bodo izpregledali intelektualci, študenti, malomeščani in kmeti, nameščenci in uradniki, ki so doslej upali na Hitlerja, da nimajo ničesar pričakovati od Hitlerja, nič od »tretjega cesarstva«, nič od »protimarksističnega fašizma«!

Samo ena pot je k osvoboditvi.

Otresti se je treba klerikalizma, vazalnih razmer, legitimistov, visoke finance plemstva, duhovnega in kulturnega terorja. To je: osvoboditev intelektualcev, malomeščanov in kmetov od brezumne parole »protimarksizma«, od katere ima dobiček samo režim Starhemberga in Schuschnigga.

Šele če se opozicija oprosti tega predsodka, bo mogoča zveza, ki na dan nastopa odpravi despotijo avstrijskega fašizma: zveza socialističnih delavcev s protiklerikalnimi in protihabsburškimi intelektualci, malomeščani in kmeti!

Proč od Hitlerja! Združiti se je treba z avstr. delavstvom. Če se to zgodi, se bo avstrijsko ljudstvo zavzelo za pomorjene bojevnike februarja in julija meseca obenem!

Maribor

Devica iz Rima — Kako se godi nekaterim mariborčanom

Neka mariborska »milostljiva« iz vrst takozvanih pridobitnih krogov, ki ob vsaki priliki kaj radi tarnajo, da jih upropašča huda gospodarska kriza, si je pred par tedni naročila naravnost iz Rima devico pasjega rodu. Ko je bila kupčija zaključena, se je v hišo »milostljive« vselila skrb za prevoz in sprejem dragocene živalice ob prihodu. Psička je potovala iz Rima preko Celovca, kjer jo je po naročilu nove gospodarice pričakovala posebna znanstvena komisija, da je ugotovila, če je psička res pristnega žlahtnega rodu, če je še neomadeževana itd. Posebna zdravstvena komisija je nato potomko slavnega pasjega pokolenja cepila, da se ta žlahtna živalica obvaruje pred nalezljivimi boleznimi. Ko sta obe komisiji dogotovili vsjo nalogo, je psičko osebno prevzela »milostljiva« in z njo odpotovala proti našemu mestu.

Menda ni potrebno posebej povdarjati, da so med tem časom doma preskrbeli vse potrebno za primeren sprejem. Ali je pri tem igrala tudi godba in ali so postavili tudi slavolok, nam naš informator ni sporočil. Že drug dan je čislana »devičica« odpravljena v mesto.

Otvoritev prireditve »Mariborski teden«. Ob navzočnosti zastopnikov oblasti, gospodarskih korporacij itd. je bila minulo soboto otvorjena prireditev »Mariborski teden«. Za prireditev vlada veliko zanimanje ne samo v Mariboru, ampak tudi izven njega. V večernih urah se zbira na veseličnem prostoru ogromna množica. Zlasti velik naval na blagajno je bil v nedeljo zvečer, da so se ljudje naravnost nastavljali za vstopnice. Vršijo se občni zbori raznih ustanov, konferenice; otvorene so tudi številne razstave domačih proizvodov. Prvi dramski vprizoritvi »Kulturna prireditve v Črni mlaki« v mestnem parku je minulo soboto prisostvovalo lepo število gledalcev. V kazinski dvorani se vrši šahovski turnir. Med šahisti je več gostov iz inozemstva. Kakor že rečeno, vlada največje zanimanje za veselični prostor, kjer pride zlasti mladina na svoj račun.

Podporno društvo železniških delavcev in uslužbencev se naj preosnuje? Boj okrog podpornega društva železniških delavcev in uslužbencev za smrtne slučaje v Mariboru, ki ima večmilijonsko premoženje, se nadaljuje. Nedavno smo poročali, da je vložil stari odbor Podpornega društva po svojem zastopniku tožbo na Državni svet v Beogradu, da se razpusti društva iz leta 1929 po mariborskem velikem županu razveljavljaj, kot tudi odlok ministra notranjih zadev, da se društvo podredi kot strokovna železniška organizacija ministru prometa. O tem je bila obveščena po zastopniku tudi banska uprava z opozoritvijo, da stari odbor ne priznava pred rešitvijo zadeve pred Državnim svetom v društvu nobenih sprememb. Po 5. letih se je pričel stari odbor Podpornega društva te dni zopet uveljavljati kot organ Podpornega društva. Banska uprava je namreč dala ta teden zaslišati potom ma-

potovala iz Maribor na posestvo »milostljive« v okolici Maribora, kjer se bo odlična potomka »ščenetova«, ki je prišlo gotovo silno otrujeha iz oddaljenega Rima, spočila.

Medtem ko se že tudi pričela diplomatska pogajanja z zastopniki v poštev prihajajočega ženina, ki se nahaja na Dunaju. Pogajanja ugodno potekajo in menda ne bo dolgo, ko se bo srečni mladi parček prvič sestel, nakar bomo bržčas kmalu slišali, da v hiši »milostljive« pričakujejo vesel dogodek v pasjem zarodu. Upamo, da nam bo naš informator to pravočasno poizvedel in sporočil morda tudi imena bodočih »in čislanih naslednikov«.

Priobčilo smo to resnično zgodbo, ki menda dovoli jasno osvetljuje težave in skrbi nekaterih takozvanih »boljših krogov« v Mariboru. Med revnejšimi sloji naj ne bo radi tega nevoščljivosti, čeprav v dobi »krize« n. pr. marsikateri družinski oče ne more preživljati svojih otročičkov in jim z težavo preskrbi skodelico mleka. Stisnito naj zobe in potrpijo, nahajamo se pač v dobi krize!

Mariborske policije stare odbornike, da se izjavijo, če so pripravljani v gornjem smislu predložiti spremembo društvenih pravil. Stari odbor je sklenil, da čaka na rešitev tožbe pred Državnim svetom, ker je po društvenih pravilih upravičen sklepati o spremembi pravil edino občni zbor. Občni zbor pa lahko skliče le stari odbor.

Čudno gospodarstvo. V poslopiju mariborskega Okrožnega urada za zavarovanje delavcev se nahaja že precej časa nezaseden lokal na vogalu Sodbe in Marijine ulice. V najemu je bil ta lokal samo par mesecev, odkar stoji poslopije, drugače pa je prazen, ker je menda najemnina mnogo previsoka. Ne moremo razumeti takšnega postopanja. Saj je vendar jasno, da ima zavod samo škodo, ako vztraja pri visoki najemnini, lokal pa stoji prazen.

Asfaltiranje pločnikov. Te dni so pričeli asfaltirati hodnike na Aleksandrovi cesti. Upamo, da bodo to potrebno delo sedaj tudi dokončali.

Škropljenje cest. V našem listu smo že pogosto opozarjali na skrajno slabo urejene ceste v našem mestu. Prah se dviga za vsakim vozilom in zavija vso bližnjo okolico v siv prašč. Pasanti so naravnost vznemirjeni. Pričakovali smo, da bodo merodajni gospodarji na občini temu vprašanju posvečali več pažnje, vsaj med »Mariborskim tednom«. Toda tudi sedaj škropijo ceste samo v gotovih okrajih. Kakšen vtis bo odnesel tujec, ki se bo navzil prahu v našem »Mariboru«, si lahko mislimo.

Kavarna »Astoria« na dražbi. Kakor znano, bi se imela vršiti nedavno sodna dražba kavarne »Astoria«, ki je največja kavarna v Mariboru. Dražba pa je bila v zadnjem hipu preloščena, ker je ugotovil zastopnik kavarnarja, da sodišče dražbe ni pravočasno razglasilo. Sedaj je razpisana

nova dražba kavarniškega poslopija na dan 24. septembra. Dražbo je predlagala Posojilnica v Narodnem domu, ki je vključena z zneskom nad 2.000.000 Din. Kavarnar pa se baje pogaja z nekim mariborskim veletrgovcem za vstop v podjetje, tako da mogoče do dražbe sploh ne bo prišlo.

Turistični društvo »Prijatelj Prirode« podružnica Maribor priredi v nedeljo, dne 12. avgusta izlet na Pohorje iz Slov. Bistrice po vodopadib. Odhod z vlakom ob 5.22 uri z glavnega kolodvora. Vožnja stane do Slov. Bistrice (mesto) Din 9.—

Čeprav ste Mariborčan.

Maribora v pogledu njegovega razvoja in napredka za 100 let nazaj vendar ne poznate. Nabavite si na Mariborskem tednu zanimivo knjigo Mariborske slike za Din 6.—

Ljubljana

Vsi ki ste naši goste prišli v nedeljo, dne 12. avgusta 1934 ob 4. uri popoldne na lepi senčnati vrt gostilne »Pri Levu« na Gosposvetski cesti v Ljubljani. Delavsko glasbeno društvo »Zarja« bo priredilo tega dne svojo vrtno veselico s koncertom, plesom in drugo zabavo, tako da bo ustrezno vsem, ki se je bodo udeležili. Pozdravljeni in na svidenje v nedeljo, 12. avgusta 1934. Če bi bil pa slučajno dež, potem pa v sredo, 15. avgusta. Odbor »Zarje«.

Občinske volitve Trbovlje in Laško

Kadar delavstvo zmaga pri kakšnih volitvah, potem ne izostanejo pritožbe »nacionalnih«, češ, pri volitvah so se zgodile te in one napake. Verno svojemu vlastodržtvu so se »nacionalni« zopet pritožili radi izida volitev, ki so se vršile dne 22. p. m. Kakor je pritožbe »nacijev« pri občinskih volitvah lansko leto upravno sodišče zavrnilo, tako je bila zavrnjena tudi proti sedanjim občinskim volitvam kot neosnovana. Ceravno so se trboveljski »nacijci« že mnogokrat morali umakniti z dolgim nosom, jih vendar to še ni izučilo, da bi se naučili gledati z realnimi očmi in presojafti položaj, da bi ga videli kakršen je v resnici. Trboveljski naciji še vedno nasedajo svojim bratcem, šepetalcem z Laškega, kakor se je sedaj eden njih izdal, ki je poročal v »Jutro« o nauku občinskih volitev v Trbovljah.

Dopisnik z Laškega bi z veseljem zaupal občinsko gospodarstvo ljudem, ki so že bili pri vseh mogočih strankah in stranicah, samo da bi malo dšali po »nacijih«, pravi pa, da nima zaupanja v delavce, kmete in obrtnike, ki so s svojim delom v občini že dokazali, da še mora delati v prid občanov, ne pa za kakršnekoli politične spekulant. S tem se je dopisnik z Laškega sam razkrinkal.

Ker gotovim krogi njihovo defuncijanstvo, s katerim so rudarje vedno ožigosali kot profidržavni element, vsled energičnih protikrepev delavskih funkcionarjev, ne gre več v klasje, še pač poslužujejo vseh sredstev, da bi še nadalje v kalnem ribarili in iz neurenjenih trboveljskih razmer kovali svoj politični kapital.

Národ predstavljajo delavec, kmet in obrtnik. Kdor je proti delavcu, kmetu in obrtniku, je proti narodu. Gospodje, ki se čutijo prizadete in ki se po krivici imenujejo »narodne«, so v resnici protinarodni, ker so proti delavcu, kmetu in obrtniku. Po vseh razočaranjih, ki so jih doživeli od teh gospodov trboveljski občani je razumljivo, da je odzvonilo vsem, ki so temeljito zavozili s svojo »nacionalno« politiko: tako nacijem v Trbovljah, kakor tudi njihovim pajdašem z Laškega, ki so Trboveljčanom svojo »nacionalno« politiko vsiljevali.

Celje

Upoštevajte! Podpisani obveščam vse sodruge in sodružice, katerim dostavljam pisma Konzurnega društva za Slovenijo, da opravljamo to delo proti majhni nagradi namesto pismonoše. Sem že dve in pol leti brezposeln. Znano je tudi vsem, zakaj ne dobim službe, zato sem primoran zagrabiti za vsako delo. Tudi raznašanje opominov sem se oprijel, ker ako bi jaz ne raznašal, bi jih pa kateri drugi. Naj vsakdo, kateremu bom prinesel tako pismo, ye, da ne tirjam jaz, ampak Kodes in da zato meni ni treba delati kakršnihkoli očitkov. — Oset Franc.

Nabirajte člane

za Čankarjevo društvo. Za 20 Din dobi vsak član 4 lepe knjige.

Povsod zahtevajte kruh in pecivo od Delavske pekarnice v Celju

Mihael Zoščenko:

Človeška nezgoda

Končano je. Mir besedi. Nikake človekoljubnosti ni več v mojem srcu. Do včeraj, do šestih zvečer, sem se poznal sočutje in spoštovanje do drugih ljudi, a danes tega ne morem več, dragi moji. Človeška nevhvaležnost presega že vse meje.

Izvolite vedeti, da sem snoči zaradi svojega usmiljenja do bližnjega strašno nasedel in da se bom moral zato najbrže v bližnji bodočnosti zagovarjati pred narodnim sodiščem.

Končano! Okamenelo je moje srce in bližnji naj se v bodoče ne zanaša več name.

Šel sem snoči po ulici. Torej, hodim snoči po ulici in vidim — polno ljudi je zbranih pred nekimi vrati. Eden obupno kriči, drugi maha z ro-

kami, in sploh — vidim dogodek. Pristopim. Vprašam, zakaj tak šunder.

»Poglejte,« pravi nekdo, »ta državljani si je zlomil nogo in ne more dalje!«

»Potem,« rečem, »potem o kaki hoji seveda ni več govora.«

Odrinem gledalce in stopim bliže na kraj dogodka. Vidim — neko človeče res leži na pločniku. Ustnice ima silno blede in nogo nekje v hlačnicah zlomljeno. Siromak je oprt s komolci na cestni tlak in godrnja:

»Oprostite, državljani, prepolzko je. Šel sem in padel. Noga, to ni kar tako.«

Moje srce je goreče, polno človekoljubja in sploh ne morem videti človeške nezgode na ulici.

»Bratci!« pravim, »morda je pa član zveze. Treba bo poskrbeti zanj.«

Seveda takoj skočim v telefonsko celico in pokličem rešilni voz.

»Človek si je zlomil nogo. Podvizajte se na ta in ta kraj!«

Prihiti rešilni voz. Štirje zdravniki v belih plaščih stopijo iz njega. Odrinejo gledalce in hočejo položiti ponesrečenca na nosilnico. Tedaj pa opazim, da ta človek ni prav nič vesel nosilnice. Brca z zdravo nogo vse štiri zdravnike od sebe in jezno vprašuje:

»Kaj vendar počenjate z menoj? Meni se mudi domov!«

Zdi se mi, da skoraj joka.

»Kaj je temu človeku?«, si mislim.

Tedaj pa se je zgodilo nekaj čudnega. Mahoma slišim — kličejo me.

»Striček,« mi pravijo, »tak ti si poklical rešilni voz?«

»Da,« odgovorim.

»Vsekako boš moral odgovarjati po vsej strogosti revolucijskih zakonov, ker si brez potrebe klical rešilni voz. Če se človeku na ulici odveže proteza, ni treba za to klicati zdravniške pomoči. Lahko bi to že razumel, državljani!«

Zapisali so moje ime in me odslóvili.

In da bi jaz še po tem faktu zapravil svojo srčno dobroto, ne, nikakor ne. Pa naj pred mojim očmi ubijajo človeka — kratkoma ne bom verjel. Kdo ve, če ga ne bodo ubijali le za kinematografski posnetek.

In sploh ne bom verjel ničem več: je pač tak čas, da človek ne more verjeti!

Prosveta

Priskrbite pravočasno potrdila za plačevanje šolnine. Vse upokojene, kakor tudi vse aktivne železničarje opozarjamo, da morajo pri vpisu svojih otrok v šolo zaradi pravilne odmere šolnine predložiti potrdila o višini neposrednih davkov. Ker se bliža začetek šolskega leta naj vsi prizadeži čimprej vložijo prošnjo za izdajo predmetnih potrdil, da bodo ta potrdila pravočasno dobili. Ako bodete odlašali do začetka ne bodete pravočasno dobili, ker bodo uradi preobloženi z delom. (»U. Ž.«)

Trbovlje

Vsiljivost pa taka. Če človek, ki ni važen razmer izstopi na trbovlski postaji in ne vstopi v enega izmed tam stoečih avtomobilov, zastoj išče izhoda na cesto, ker je ves prostor tako zabarikadiran z avtomobili, odprtimi avtomobilskimi vrati in ženskami, da bi še kmalu zajec ne mogel uiti. Prostor, ki ga ne zastavijo avtomobili, zakrijejo ženska krila, tako da, če se drugače rad izogiba ženskih kril, se jih tukaj gotovo ne moreš izogniti. Mi vemo, da je konkurenca huda, tako hudo pa menda le še ni, da bi se moralo potnike za avtomobile loviti z ženskimi krili. Posebno eden se zdi tako vsiljiv, da bo treba opozoriti železniško upravo na to, da bo izhod za potnike pustil vsaj toliko prost, da ne bo nevarnosti za avtomobilski vrata in ženska krila, da bi oboje kdo ne podrl, če pride hitrih korakov s postaje. Mi smo celo mnenja, da je zadnja volilna agitacija vzrok, da se morajo ženska krila pri vratih avtomobila še bolj raztegovati.

Klevetnikom. Zadnje čase se v Trbovljah širijo razne lažnjive, demagoške in tendenciozne vesti. Po večini se na prostaški način obrekuje delavske zaupnike, brez najmanjše podlage. Posebno širijo te klevete takozvani »nacionalisti«, ki jih kujejo na obratu »Agnes«. Te govornice in klevete širijo tudi kupljeni demagozi, da delavstvo ne išče vzroka svoji bedi tam, kjer v resnici je, in to je kapitalistično izkoriščanje, pač pa hočejo plačani in zlobni demagozi vzroke pomikanja prikazovati in napačni smeri. Danes, v času mezdnege gibanja, ko se gre za tisoče rudarjev in desetisoče rudarskih družin, je takšno obrekovanje zločin nad celokupnim rudarskim delavstvom, in oni, ki take vesti širijo so soodgovorni za bedo rudarjev, ki bi lahko nastala, če bi takšni izdajalski demagozi dobili premoč. Vsak, kdor ima kakšne dokaze za nepravilno delo delavskega zaupnika, naj to takoj sporoči na merodajnih mestih med poslovnimi urami. Doslej se to še ni zgodilo. Opozarjamo vsa rudarska javnost, da bodemo brezobzirno postopali sodnijskim potom proti vsem, ki iznašajo kakršnekoli lažnjive govornice, kakor tudi proti vsem, ki takšne laži ponavljajo.

Ptuj

Izkoriščanje vajencev. Nek mizarški mojster je pozabil, da imamo v naši državi že uvedeno moderna socialno zakonodajo in sili uboge vajence, da morajo delati dnevno po 16 ur in še več. V imenu teh vajencev poziva javnost g. mojstra, da ukine nočno delo (do 11. ure) in da temeljito preštudira obrtni zakon in zakon o zavarovanju delavcev. To zahtevajo tudi sosede, ki vsled ropata v delavnici ne morejo spati.

Tlak mestnih ulic je skrajno zanemaren. Brezposelni se vprašujejo ali bi ne bilo mogoče, dati vsaj glavne ulice na novo tlakovati? Naj se gospodje mestni svetniki, ki prevajajo mnogo tovara, usmiliijo vsaj svojih konj in uvidijo, da se jim kvarijo vozovi in avtomobili na tem tlaku. Končno pa naj imajo obzir do naš ubogih pešcev, ki si lahko polomijo nogo na tem tlaku in pa do oces na nogah naših nežnih mestnih dam, kurjih oces na nogah naših nežnih mestnih dam, ki morajo po tem skrajno slabem tlaku na promenado.

Predvsem jasen pogled v bodočnost

Komaj rojene fašistične diktature se rušijo same v sebi. Kar skrižema jim groze upor, zarote, odtujitev naroda in duhovna anarhija v državni skupnosti. To so vsekakor zle stvari, ki jih ne odpravi niti čiščenje niti vislice. Vsaka odpornost rodi nove sovražnike fašizma, ki jih v inozemstvu sicer ne poznamo, vendar pa lahko sklepamo, da naraščajo, ker diktatura bolj in bolj navija svoj teror. Vsaka diktatura sicer skriva in taji neprijetne dogodke. Priznava kvečjemu svoje uspehe (Avstrija in Nemčija), pri katerih je z brutalno silo zadušila — upor nezadovoljnih.

Ta razvoj fašizma dokazuje važno resnico. Iz dogodkov lahko sklepamo, da fašizem ni časa primerna oblika. Suženstvo v kulturni dobi nima več pravice do obstoja. In še en razlog je. Takozvani neredi in zahteve (na primer delavstva) niso sad slabe kvalitete človeštva ali preobčestnosti, marveč opravilne zahteve po izboljšanju družabnega reda. Socialna beda, v katero je kapitalizem več kot dve tretjini člove-

štva vrgel, je pravi vzrok, da se narodi dvigajo v nezadovoljnosti pod to ali ono propagandno parolo. Tej zahtevi narodov se kapitalistični fašizem upira in je zaradi tega popolnoma zgrešen.

Nejevoljo in nemire zbuja socialna krivica na eni strani, kapitalizem na drugi strani se pa organizira in utrjuje, toda krog njegov je vedno ožji. Z drugimi besedami bi ta proces označili tako-le:

Fašistične diktature izvedejo do podrobnosti razredno razliko med posestnimi in neposestnimi sloji. Fašizem organizirajo kapitalizem, ostali narod pa varajo s praznimi frazami in gonijo s tem v tabor proletarskega razreda. Ni je boljše oblike vladavine, kakor je fašizem, ki bi točno razdelila družbo v dva razreda, v razred posestnikov-kapitalistov in v razred proletarcev.

To dejstvo moramo spoznati ter se okleniti proletarskega razreda, ga ideološko organizirati, da bo mogel prevzeti razbito dedščino »modernih« fašističnih diktatur.

Strokovni pokret

Teptanje zakonitih predpisov

»Privatni nameščene« piše:

Od trgovskih pomočnikov iz Slovenjgraškega sreza smo prejeli več pritožb, v katerih nam sporočajo, da tamkajšnji trgovci nočejo nič slišati o tem, da bi svoje trgovine odpirali in zapirali tako, kakor predpisuje naredba o odpiranju in zapiranju trgovin in nedeljskem počitku za Dravsko banovino.

Niso redki slučaj, da morajo trgovski pomočniki biti v trgovinah po 12—14 ur na dan in po 4—5 ur ob nedeljah. Ako se kateri izmed teh nameščencev upa opozoriti trgovce na predpise naredb, je takoj kaznovan — tudi z odpustom iz službe.

Dotični nameščenci nas prosijo, da naj jim svetujemo, na kakšen način bi se najlažje prisililo trgovce, da bi se držali predpisov in da ne bi nameščenci riskirali svojih služb?

Tem nameščencem bi svetovali sledeče:

Vsako kršitev zakonitih predpisov, ki se ugotovi, je naznaniti sreskemu načelni-

ku in ga prositi, da intervenira in prisili dotičnega trgovca, da se drži zakonitih predpisov. V slučaju, da bi se na take pritožbe sresko načelstvo ne oziralo, naj se proti takemu postopanju napravi pritožbo na bansko upravo v Ljubljani.

Druge sredstvo, katero priporočamo, je to, da naj nam vsakega kršitelja sporoče, da ga bomo objavili v našem in po potrebi tudi v drugih listih.

Najbolj učinkovito sredstvo pa je, da vsi trgovski nameščenci iz slovenjgraškega okraja pristopijo v našo zvezo in se skupno z nami bore za svoje pravice. Le močna strok. organizacija je sposobna napraviti red in ščititi pridobljene pravice, kakor tudi zakonske predpise.

Razno

Turška iznajdba proti strupenim plinom. Iz Carigrada poročajo, da je izumil postajni načelnik iz Keč Burle, ki se v prostem času bavi z raznimi konstrukcijami, posebno impregnirano blago, ki ne prepušča nobenega strupenega plina. Izumitelj je demonstriral svojo iznajdbo pred tehničnimi strokovnjaki. Eksperimenti so pokazali, da tako impregnirano blago najmanj tri dni vzdrži naval strupenih plinov. Izumitelj, Halil Hamdy bej izjavlja, da bo dal iznajdbo patentirati ter izročil ves dobiček, ki bi ga vrglo izdelovanje novega izuma, turškemu Rdečemu polomeseču.

Koristno zehanje. Kdor se v poletnem času prehladi in zasluži, ima poleg mnogih neučinkovitih zdravil na razpolago tudi zelo preprosto in ceneno sredstvo za odpravo katarja. Krepko pozehanje, ki se da doseči tudi umetno, povzroči s tem, da se miškulatura ust in grla močno pre-

Rezultati z olimpijade

Mizni tenis (ping-pong)

1. CSR (zmagali nad Anglesko 7:2, nad ATUS pa 8:1).
2. ATUS (zmagali nad Anglesko 5:4).
3. Anglija.

Orodna telovadba

1. Moški.
a) društva:
1. Švica 1057,23 točk, 2. DTJČ 976,22 točk.
b) posrednici:
1. Schori (Švica) 225,88 točk, 2. Merri-kommer (Švica) 221,79 točk, 3. Žak (CSR) 220,49 točk.

2. Ženske.
1. Baronova (DTJ) 210,50 točk, 2. Jasný (ATUS) 205 točk, 3. Kyhnálková (DTJ) 189,25 točk.

Šah

1. Plzeň 21 točk, 2. Mor. Ostrava 15,5 točk, 3. Praha 15 točk.

(Zaključeno.)

tegne, iztisnenje sluze, tako da se dihalni organi osvobodijo sluzavnosti, ki jih ovira pri dihanju. Približno enak učinek dosežemo tudi z močnim zvečenjem na levi in desni strani ust.

Element »Bohemium«. Inženir Odo-len Kobic, ki je odkril v Jahimovu 93. element »bohemium« pojasnjuje v praških listih, da kažejo poskusi, ki jih je doslej napravil z novim elementom, da je »bohemium« izredno trajen in dolgoživ, kajti ruda, iz katere se mu je posrečilo izolirati novi element, mora biti po njegovi sodbi vsaj 300 milijonov let stara.

Ze to dokazuje, pravi učenjak, da je »bohemium« nezatno aktiven element. Doba, ko razpade »bohemium« do polovice, traja po Kobicovih računih 500 let. Sicer pa raziskovanja o novem elementu še niso zaključena, pokazala pa bodo vsekako presenetljive rezultate.

Kako delujejo živci. V nekem angleškem medicinskem zborniku poroča sir Henry Dale o novih izsledkih v področju živčnega delovanja. Dolgo let so menili, da doseže neki impulz, ki gre skozi živec do določene mišice ali žleze, svoj smoter že s tem, da je pač prispejal na cilj. Toda med potjo od možganov do žleze ali mišice mora skozi nekakšna sekundarna ranžirna mesta, ki jih je primerjati nekako lokalnim telefonskim uradom. Vrh tega so tudi v mišicah neke vrste miniaturnih končnih postaj. Opazovali so, da more potekati impulz pri teh sekundarnih postajah samo v eno smer, dočim more vzdolž kakšnega živca ali mišičnega vlakna v obeh smereh. Nadalje so opazovali, da sledi pri prihodu impulza do sekundarne postaje ali končne postaje v mišici oziroma v žlezi takoj tvorba neke kemične substance. Casovna akcija te substance odloča, da-li more impulz naprej ali reagira mišica s stiskom ozir. žleza z izločnino. Ta kemična substancia je acetilkolin. Brez tega ne reagira niti mišica niti žleza. Acetil-kolin se da izdelovati umetno in od tega si obetajo nove napredke v moderni farmakologiji.

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnice v Mariboru. - Telefon števil. 2324.